

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N133

18.12.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: კასპის მუნიციპალიტეტში, მდ. მტკვარზე 35,64 მგვტ სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურის (მეტეხი ჰესი) მშენებლობა და ექსპლუატაცია.

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ფაზისი ენერჯი და იენიგუნი“. ვაკე-საბურთალოს რაიონი, შალვა ნუცუბიძის ფერდობი, III მ/რ, კვარტალი I, კორპუსი 15, ბინა 32.

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: კასპის მუნიციპალიტეტი, სოფ. მეტეხის და თელიანის მიმდებარე ტერიტორია.

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 21.10.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ფაზისი ენერჯი და იენიგუნი“ მიერ წარმოდგენილია კასპის მუნიციპალიტეტის, სოფ. მეტეხის და თელიანის მიმდებარე ტერიტორიაზე, მდ. მტკვარზე 35,64 მგვტ სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურის (მეტეხი ჰესი) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, მეტეხი ჰესის მშენებლობა იგეგმება სოფ. მეტეხის და თელიანის მიმდებარე ტერიტორიაზე. საპროექტო ჰესის განთავსების ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდინარის მარჯვენა სანაპიროზე მდებარეობს დაახლოებით 600 მ-ში, ხოლო მდინარის მარცხენა სანაპიროზე ძირითადად წარმოდგენილია სხვადასხვა საწარმოო ობიექტები, მათ შორის ქვიშა-ხრეშის სამსხვრევ-დამხარისხებელი საამქროები, ცემენტის საწარმო, აგურის ქარხნები და სხვა. მარცხენა სანაპიროზე უახლოესი საცხოვრებელი სახლი წყალსაცავიდან დაცილებული იქნება დაახლოებით 250-300 მ-ით. მეტეხი ჰესის შეტორვის კონტური კვეთს ზურმუხტის ქსელის დამტკიცებულ საიტს „კვერნაკს“ (GE0000046) დაახლოებით 360 მ-ზე.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით განხილული იყო საპროექტო სქემის რამდენიმე ალტერნატიული ვარიანტი:

I ალტერნატიული ვარიანტი - მდ. მტკვრის ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე, ორსაფეხურიანი დერივაციული ტიპის ჰესების კასკადი ორი კაშხლით;

II ალტერნატიული ვარიანტი - მდ. მტკვრის ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე, ორსაფეხურიანი დერივაციული ტიპის ჰესების კასკადი ერთი კაშხლით;

III ალტერნატიული ვარიანტი ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე დერივაციული ტიპის ჰესი;

III^ა ალტერნატიული ვარიანტი - ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე დერივაციული ტიპის ჰესი + ეკოჰესი;

IV ალტერნატიული ვარიანტი - ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე კალაპოტური ტიპის ჰესი.

წარმოდგენილი ალტერნატივებიდან შერჩეული იქნა IV ალტერნატიული ვარიანტი - ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე კალაპოტური ტიპის ჰესი. შერჩეული ალტერნატიული ვარიანტის მიხედვით კაშხლის განთავსების ადგილი, სიმაღლე და წყალსაცავის მოცულობა სხვა ალტერნატიული ვარიანტების იდენტურია.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი ინფორმაციით, მეტეხი ჰესის შემადგენლობაში იქნება კალაპოტური ტიპის ჰესის შენობა, რკინა-ბეტონის წყალსაგდები კაშხალი, თევზსავალი, გამყვანი არხი, ქვანაყარი დამბა (მდინარის მარცხენა სანაპიროს მხარეს) და 2 454 282 მ² სარკის ზედაპირის ფართობის მქონე წყალსაცავი, რომელიც დატბორავს მდინარის აქტიურ კალაპოტს და მიმდებარე ჭალებს, სადაც პერიოდულად შეანდრიებს მდინარე. წყალსაცავის სანაპირო ტერიტორიების დატბორვის ან დაჭაობების პრევენციის მიზნით მარჯვენა სანაპიროზე დაგეგმილია ორი დამცავი დამბის მოწყობა. „მეტეხი ჰესის“ დაგეგმილი ინფრასტრუქტურის (ჰესის შენობა, წყალსაგდები კაშხალი და ქვანაყარი დამბა) სიმაღლე ტალღევიდან იქნება 12 მ, სიგრძე 2 557 მეტრი, ხოლო თხემის სიგანე 5 მ. თხემზე გათვალისწინებულია საავტომობილო გზის მოწყობა. საპროექტო „მეტეხი ჰესის“ მოწყობა იგეგმება ზ.დ 535 დან 516 ნიშნულეებში.

საპროექტო ჰესის შენობა განთავსებული იქნება მდინარის მარჯვენა ნაპირზე, რომელიც წარმოადგენს რკინაბეტონის კონსტრუქციის ნაგებობას დამესრულებს დამბის ფუნქციას. ჰესის შენობა აღჭურვილი იქნება ორი „კაპლანის“ ტიპის ვერტიკალურ ღერძიანი ტურბინით, თითოეული 17,455 მგვტ დადგმული სიმძლავრით. დაწნევის გაზრდის მიზნით, ჰესის შენობის ქვედა ბიეფში დაგეგმილია ჩაღრმავებული გამყვანი არხის მოწყობა, რომლის სიგრძე იქნება 2112 მეტრი, ხოლო გამტარიანობა 235 მ³/წმ. ჰესის შენობაში გათვალისწინებულია სამანქანო დარბაზის, სამონტაჟო მოედნის და ელექტრო-მექანიკური დამხმარე მოწყობილობების ოთახის განთავსება.

კოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით, საპროექტო გასწორში მდინარის კალაპოტის დიდი სიგანიდან გამომდინარე, მარცხენა სანაპიროს მხარეს გათვალისწინებულია **ქვანაყარი დამბის** (სიმაღლე 12 მ. სიგანე 5 მ. სიგრძე 112 მ.) და საავტომობილო გზის მოწყობა, ხოლო მდინარის მარჯვენა სანაპიროს დაბალ ნიშნულეებზე არსებული ტერიტორიების დატბორვის პრევენციის მიზნით გათვალისწინებულია ორი ერთეული დამბის მოწყობა. პროექტი ითვალისწინებს ქვანაყარი დამბების მოწყობას ჰიდროიზოლაციის უზრუნველყოფით, დამბის ძირზე ძირითად კლდოვან ქანებში მინიმუმ 1 მეტრის სიღრმეზე ჭავლური ცემენტაციით. ტრაპეციული ფორმის **გამყვანი არხის** (სიგრძე-2112 მ. სიგანე 50 მ.) მოწყობა დაგეგმილია მარჯვენა სანაპიროს გასწვრივ.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით, დამბაზე გათვალისწინებულია აუზებიანი თევზსავალის მოწყობა. პროექტი ითვალისწინებს დაახლოებით 100 მ-ის სიგრძის თევზსავალის

მოწყობას დამბის გვერდითა კედლის სიახლოვეს, რომლის საშუალებით დაგეგმილია ეკოლოგიური ხარჯის ნაწილის- 2 მ²/წმ გატარება.

პროექტის ფარგლებში სამშენებლო ბანაკი მოეწყობა დროებით, მხოლოდ მშენებლობის ფაზის მომსახურებისთვის. ბანაკისთვის შერჩეული მიწის ნაკვეთი მდებარეობს მდინარე მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე საერთო ფართობით 6500 მ². ნაკვეთის კუთხის წვეროს გეოგრაფიული კოორდინატებია: 444770/464271, 444712/4642636, 444775/4642561, 444831/4642607. პროექტი არ ითვალისწინებს ბეტონის კვანძის და სამსხვრევ-დამხარისხებლის მოწყობას.

სამშენებლო ბანაკში მოეწყობა შემდეგი ინფრასტრუქტურა:

- სასაწყობე კემპი.
- სარემონტო სახელოსნო.
- არმატურის ცეხი.
- ტექნიკური წყლის ავზი.
- სასმელი წყლის ავზი.
- 10 მ³ მოცულობის საასენიზაციო ორმო.
- დიზელ-გენერატორი.

დაგეგმილი საქმიანობის მასშტაბიდან გამომდინარე, მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი რაოდენობის ფუჭი ქანის წარმოქმნა, რომლის გარკვეული ნაწილი გამოყენებული იქნება ჰესის ინფრასტრუქტურული ობიექტების და გზის ვაკისის მოსაწყობად (უკუყრილებისთვის). მდინარის კალაპოტის სამუშაოების დროს ასევე მოსალოდნელია ქვიშოვანი მასის ამოღება და მისი რეალიზაცია. სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით ფუჭი ქანის სანაყაროს განთავსებისა დამართვის შესახებ საკითხი დაზუსტდება გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მისაღებად წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში. მეტეხი ჰესის არხის გასწვრივ გათვალისწინებულია 5 მეტრი სიგანის საექსპლუატაციო გზის მოწყობა ტრანსპორტირების და ტექნიკური მომსახურების მიზნით.

სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით წყლის მომარაგება მოხდება სოფ. მეტეხის წყალმომარაგების ქსელიდან, ხოლო ტექნიკური წყლით მდინარე მტკვრიდან. მშენებლობის ეტაპზე სამეურნეო-ფეკალური წყლის მართვა გათვალისწინებულია დაახლოებით 10 მ³ მოცულობის საასენიზაციო ორმოს საშუალებით და მისი ფუნქციონირება მოხდება შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე კომპანიებს მიერ ხელშეკრულების საფუძველზე.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით, საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევების მიხედვით ერთადერთი სენსიტიური უბანი არის უშუალოდ წყალსაცავის ტერიტორია, სადაც გეოდინამიკური პროცესებიდან აღსანიშნავია მდინარის ეროზიული ზემოქმედება. გამოფიტვის პროცესები ხელს უწყობს ფერდის ჩამოშლას, შესაბამისად ასეთ უბნებზე საჭიროა გამაგრებითი სამუშაოების ჩატარება. ასევე, გზშ-ის ეტაპზე საჭიროა ჩატარდეს დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევები მეორე დამბის ტერიტორიაზე, რათა განისაზღვროს კლდოვანი ქანების სიღრმე, სადაც მოხდება დამბის დაფუძნება. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ფერდის სტაბილურობის შენარჩუნების მიზნით გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმაში დეტალურად იქნება მოცემული კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებები, რომლებიც მნიშვნელოვნად შეამცირებენ ზემოქმედების მასშტაბებს, ხოლო მონიტორინგის გეგმაში ასახული იქნება, როგორც მშენებლობის ასევე ექსპლუატაციის ეტაპზე ფერდის სტაბილურობის მონიტორინგის საკითხები.

საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს მრავლად არის სხვადასხვა პროფილის საწარმოები, ასევე ხორციელდება ქვიშა-ხრემის მოპოვება, ზემოაღნიშულიდან გამომდინარე ჰესის მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპისთვის, როგორ ხმაურის ასევე ემისიების გაანგარიშება უნდა მოხდეს აღნიშნული საქმიანობების გათვალისწინებით.

საპროექტო „მეტეხი ჰესის“ მშენებლობის და ექსპლუატაციის ფარგლებში ისტორიულ-კულტურული ძეგლი გვხდება სოფელ მეტეხის ღვთისმშობლის მიძინების ტაძარი (XII-XIII საუკუნე), რომელიც მდებარეობს სამხრეთით და დაშორებულია 1,1 კმ-ით, ხოლო დასავლეთით დაახლოებით 6 კილომეტრში მდებარეობს „უფლისციხე“. სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ინფორმაციით, უშუალოდ სამშენებლო სამუშაოების და მასშტაბების გათვალისწინებით ისტორიულ-კულტურულ მემკვიდრეობის ძეგლებზე ზემოქმედება ნაკლებად მოსალოდნელია.

ძირითადი სამუშაოების დასრულების შემდგომ განხორციელდება სარეკულტივაციო სამუშაოები, რაც გულისხმობს დროებითი ნაგებობების დემონტაჟს, მშენებლობის პროცესში დაზიანებული უბნების აღდგენას, დაზინძურებული ნიადაგების/გრუნტის მოხსნას და რემედიაციას, სამშენებლო ნარჩენების გატანას და ა.შ.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა სამშენებლო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

- 1. გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
- 2. გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 3. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილებების ღონისძიებები;
- 4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - პროექტის აღწერა;
 - ჰესის ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
 - ჰესის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები;
 - ჰესის შემადგენელი ობიექტების, მისასვლელი გზების, სანაყაროების და სამშენებლო ბანაკების shape ფაილები;

ჰესის ძირითადი ინფრასტრუქტურის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით;

საპროექტო ჰესის ძირითადი ტექნიკური მახასიათებლების ცხრილი და პროექტის განმარტებითი ბარათი, ყველა შემადგენელი ჰიდროტექნიკური ნაგებობების აღწერით;

პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ჰესის ინფრასტრუქტურული ობიექტების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;

თევზსავალი და თევზამრდი ნაგებობების დეტალური აღწერა და მისი ფუნქციონირების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის თევზსავალის ზედა და ქვედა ნიშნულები, პარამეტრები, ჰიდრავლიკური გაანგარიშების შედეგები (იმისათვის, რომ შესაძლებელი იყოს იქთიოფაუნაზე ზეგავლენის პროგნოზირება);

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

მისასვლელი გზების საჭიროებისა და აღნიშნული გზების მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;

მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);

როგორი თანმიმდევრობით (ვადების მითითებით) განხორციელდება ჰესის და ასევე მისი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა;

ჰესის მშენებლობაზე და მისი ოპერირების პროცესში დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;

ჰესის მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;

როგორ მოხდება წარმოქმნილი გამონამუშევარი ქანების მართვა. იგეგმება თუ არა მათი გამოყენება როგორც ინერტული მასალა გზების ან ჰესების ინფრასტრუქტურის მშენებლობის პროცესში. თუ იგეგმება მიახლოებითი გაანგარიშება პროცენტებში და ინფრასტრუქტურის დეტალური მოცემულობა;

სად იგეგმება მშენებლობაში გამოყენებისთვის უვარგისი ქანების დროებითი და საბოლოო განთავსება. კერძოდ, ფუჭი ქანების განთავსების (სანაყაროების) ადგილმდებარეობის კოორდინატები და სანაყაროების პროექტი, მისი წარეცხვისაგან დამცავი ნაგებობებით;

სად მოხდება ობიექტების მშენებლობისთვის საჭირო ინერტული მასალების მოპოვება; ქვესადგურის განთავსების კოორდინატები და ფართობები ასეთის არსებობის შემთხვევაში;

ჰესების ძალური კვანძების სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგებისა (ინდივიდუალურად თუ წყალმომარაგების სისტემებიდან) და სამეურნეო-ფეკალური წყლების არინების შესახებ ინფორმაცია;

4.2 ძირითადი სამშენებლო ბანაკის განთავსების შესახებ ინფორმაცია მათ შორის:

სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა;

ბანაკის განთავსების ადგილის კოორდინატები და მისი ფართობი;

ბანაკზე ჰესის მშენებლობის მომსახურებისთვის არსებული და გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურის ჩამონათვალი და დახასიათება;

წყალმომარაგების პროექტის აღწერა, შესაბამისი ნახაზებით თუ როგორ მოხდება ჰესის ძალური კვანძის და სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება (ინდივიდუალურად თუ წყალმომარაგების სისტემებიდან);

როგორ გადაწყდება ბანაკზე და ჰესის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხი, ტერიტორიაზე გათვალისწინებული საასენიზაციო ორმოს ტევადობა; საწარმოო ჩამდინარე წყლებისთვის დაგეგმილია თუ არა სასედიმენტაციო გუბურების მოწყობა;

ძირითად სამშენებლო ბანაკზე გათვალისწინებული საწვავის შესანახი რეზერვუარის ტიპი და ტევადობა.

4.3 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

საპროექტო უბნების გეოლოგიური აგებულება;

რეგიონის ზოგადი გეოლოგიური რუკა;

რელიეფი (გეომორფოლოგია);

საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები;

საპროექტო ტერიტორიის გეომორფოლოგიური, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, სეისმური და ტექტონიკური პირობების აღწერა;

საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები. მათ შორის ყურადღება უნდა გამახვილდეს საპროექტო დერეფანში საშიში გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ეროზია, ქვათაცვენა) განვითარების თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობებსა და მათ აღწერაზე. მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებები (დამცავი ნაგებობები, ფერდობების დატერასება და ა.შ.);

გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმდგენილ გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია საშიში გეოდინამიკური პროცესების გააქტიურების რისკების შესახებ. ასახული უნდა იყოს საპროექტო ტერიტორიის საინჟინრო-გეოლოგიური, ჭაბურღილებიდან მოპოვებული მასალის, გრუნტის ლაბორატორიული კვლევების შედეგები და სხვ. განისაზღვრული და წარმოდგენილი უნდა იყოს გრუნტებისა და ქანების შედგენილობა და ფიზიკურ-მექანიკური თვისებები, რის საფუძველზეც განისაზღვრება ჰესის ნაგებობათა განთავსების საკითხები.

4.4 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

მდინარე მტკვრის ჰიდროლოგია;

დეტალური ინფორმაცია მდინარის საშუალო წლიურ ხარჯებზე და ჩამონადენის შიდაწლიურ განაწილებაზე;

დეტალური ინფორმაცია მაქსიმალურ ჩამონადენზე, მინიმალურ ჩამონადენზე, მყარ ნატანზე;

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია მდინარის ეკოლოგიური ხარჯის შესახებ ჰესის სხვადასხვა უზრუნველყოფის დროს.

დეტალური ინფორმაცია ჰესის მიერ ასაღები წყლის რაოდენობებზე 10%, 50% და 90%-იანი უზრუნველყოფისთვის;

ღვარცოფული ნაკადების შესახებ ინფორმაცია და საჭიროების შემთხვევაში ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებები, კალაპოტური პროცესების და ნაპირსამაგრი სამუშაოების შესახებ;

4.5 წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სათავე კვანძის ქვედა ბიეფში გადადინებული ნამეტი წყლის ენერჯის ჩამქრობი ჭების შესახებ;

4.6 გზშ-ს ანგარიშში აუცილებელია აისახოს ინფორმაცია რომელიც გამორიცხავს სასმელი წყლის დაბინძურების რისკებს. აქედან გამომდინარე გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

ჰესის შენობაში გათვალისწინებული ჰიდროტურბინების დეტალური აღწერა, ნამუშევარ წყალში ზეთების შერევის რისკების გათვალისწინებით;

ჰიდროტურბინების გაგრილების სისტემის აღწერა და გამაგრილებელი სისტემაში გამოყენებული წყლის მართვის საკითხები;

4.7 ბიოლოგიური გარემო: საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო დერეფანში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობები; საკვლევი არეალი და საველე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები, საველე კვლევის შედეგები;

4.8 მდინარე მტკვარის იქთიოფაუნა;

4.9. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას, სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტებიდან, გაბნევის ანგარიში;

ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;

ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი, მდინარის კალაპოტში წყლის ხარჯის შემცირება და სავალდებულო ეკოლოგიური ხარჯი, შესაბამისი ზემოქმედება და

შემარბილებელი ღონისძიებები, ასევე დონემზომის გათვალისწინება (წყლის ხარჯის მუდმივად გაზომვის მიზნით); ზემოქმედება ნატანის მოძრაობაზე;

ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;

მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატის მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება, იქთიოფაუნაზე ზემოქმედების დახასიათება (მათ შორის წითელი ნუსხის), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე. მათზე ზემოქმედების (ჭრის, დატბორვის) შემთხვევაში, წარმოდგენილი იქნეს ინფორმაცია ზემოქმედებას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების შესახებ სახეობების და რაოდენობის მითითებით. ზემოქმედება ეროვნული კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატზე. ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საკომპენსაციო ღონისძიებებზე, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში ჰაბიტატის აღდგენის ღონისძიებებზე.

გზშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელი ნუსხით" დაცულ სახეობებზე), მათ შორის წყალზე დამოკიდებულ ცხოველებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. წარმოდგენილ იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები;

განისაზღვროს მშენებლობის (მდინარის ზღუდარებით გადაკეტვა) და სალექარის გარეცხვის პერიოდში თევზის მარაგებისადმი მიყენებული სავარაუდო ზიანი და მისი საკომპენსაციო ღონისძიებები;

ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების თავი;

ზემოაღნიშნული კვლევების შედეგების საფუძველზე, მონიტორინგის გეგმაში აისახოს, ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი. ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;

ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;

მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;

მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;

ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;

სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;

გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

ჰესის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით);
 ჰესის შემადგენელი ობიექტების საპროექტო ნახაზები (ზომების მითითებით), კერძოდ:
 ჰესის გენ-გეგმა (ექსპლიკაციით); სათავე კვანძების გეგმა და ჭრილი; საგენერატორო
 შენობის გეგმა და ჭრილი; თევზსავალის გეგმა და ჭრილი; ქვესადგურის გეგმა; სადაწნეო
 მილსადენების ტიპიური განივი კვეთი, გეგმა და ჭრილი (შესაბამისი აღნიშვნებით).

5. გზშ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

ჰესის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით.

აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_37N(38N) პროექციით) სადაც მოცემული იქნება:

ჰესის ინფრასტრუქტურული ობიექტები (მისასვლელი გზები, სამშენებლო ბანაკები, სამშენებლო მოედნები, სანაყაროს ტერიტორია).

მდინარის სიგრძე და სიგანე (როგორც საერთო ისე საპროექტო კვეთში არსებული).

საპროექტო არეალში, როგორც დამბის ზედა ასევე მის ქვედა ბიეფში, მდინარის შენაკადების შესახებ ინფორმაცია, მანძილებისა და აღნიშნული შენაკადების მიერ გატარებული ხარჯის მითითებით.

დაგეგმილი საქმიანობის მიმდებარე ტერიტორიაზე, (მათ შორის რეგიონში) მსგავსი ტიპის არსებული ან/და დაგეგმილ საქმიანობებთან კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება, როგორც წყალზე ზემოქმედების, ასევე გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე ზემოქმედების კუთხით.

გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასებას და მისი აუცილებლობის დასაბუთებას, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში.

ცხრილი 1. ეკოლოგიური ხარჯის პროცენტული მაჩვენებლები თვეების მიხედვით.

თვე	იანვ	თებ	მარტი	აპრ	მაისი	ივნისი	ივლისი	აგვისტ	სექტემბ	ოქტომბ	ნოემბ	დეკემბ
მდინარის ბუნებრივი ხარჯი თვეების მიხედვით												
საშუალო თვიური ხარჯები, მ ³ /წმ												
ენერგეტიკული ხარჯი თვეების მიხედვით (ჰესის მიერ ასაღები ხარჯი)												
საშუალო თვიური ენერგეტიკული ხარჯები, მ ³ /წმ												

ეკოლოგიური ხარჯი თვეების მიხედვით												
ეკოლოგიური ხარჯი, მ³/წმ												
ეკოლოგიური ხარჯი, %												
საშუალო მრავალწლიური ხარჯის რამდენ %-ს შეადგენს ეკოლოგიური ხარჯი												

ცხრილი 2. თვიური და წლიური ხარჯების სიდიდეები 10%, 50%, 75% და 95% უზრუნველყოფისათვის

	იანვ	თებ.	მარტ	აპრ	მაისი	ივნ	ივლ	აგვ	სექ	ოქტ	ნოემ	დეკ	წელი
საშ													
მაქს													
მინ													
10%													
50%													
75%													
95%													

მდ. მტკვარზე 35,64 მგვტ სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურის (მეტეხი ჰესი) მშენებლობის საპროექტო ტერიტორია, თანდართული დოკუმენტებით და სააგენტოში არსებული ინფორმაციით, კვეთს მეტეხის სააგურე თიხის საბადოს, მეტეხი II ქვიშა-ხრემის საბადოსა და მასზე სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების მიზნით გაცემული ლიცენზიების: N1002363 - შპს „რკონი“; N1002483 - შპს „რკონი“; N1003295 - შპს „ზენიტი“; N1003987 - შპს „დავითი“; N1004152 - შპს „დავითი“; N1004320 - შპს „ზენიტი“; N1004348 - შპს „რკონი“; N1004816-ფ/პ მიხეილ ონოფრიშვილი; N1005086-ფ/პ მამუკა ჭყოიძე; N1005310- შპს „ონოლითი“; N 1005548-შპს „ჰეიდელბერგემენტ ჯორჯია“ კონტურებს. „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, აკრძალულია წიაღის ფონდის მიწების საკუთრების უფლებით, იჯარით ან სხვა ფორმით გაცემა საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირთან – წიაღის ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმების გარეშე, ხოლო ლიცენზირებული ობიექტის შემთხვევაში – აგრეთვე ლიცენზიის მფლობელთან შეთანხმების გარეშე.

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მისაღებად წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში, ასახული უნდა იქნას სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია (ფოტომასალასთან ერთად), პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ წყლისა და წყალზე დამოკიდებულ ბიომრავალფეროვნებაზე, მათ შორის მდ. მტკვრის იქთიოფაუნაზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი იქთიოფაუნის სახეობათა ჩამონათვალი საჭიროებს დაზუსტებას/სრულყოფას. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში ასახული უნდა იყოს შესაბამისი დეტალური იქთიოლოგიური კვლევის შედეგი.

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმდგენილ გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს შესაბამისი კვლევების საფუძველზე მომზადებული ეფექტური თევზამრის ნაგებობის დეტალური პროექტი და მდინარის მაკროზოობენტოსისა და ბენტოდრიფტის, როგორც თევზის საკვები ბაზის მაჩვენებლების შეფასება.

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმდგენილ გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს დეტალური ინფორმაცია საპროექტო ნაგებობების ნაპირდაცვითი და სხვა პრევენციული ღონისძიებების შესახებ, მათ შორის კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით, რომლებიც უზრუნველყოფს მათ საიმედო საექსპლუატაციო პირობებს.

გაცნობებთ, რომ საპროექტო ტერიტორიის ნაწილი კვეთს "ევროპის ველური ბუნების და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ" (ბერნის) კონვენციის შესაბამისად შექმნილ "ზურმუხტის ქსელის" დამტკიცებულ საიტს (კვერნაკი - GE0000046). აღნიშნულიდან გამომდინარე, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმდგენილ გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს ზურმუხტის დამტკიცებულ საიტზე ზეგავლენის შეფასება ე.წ. მიზანშეწონილობის შეფასება, სადაც წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია იმ სახეობებსა და ჰაბიტატებზე შესაძლო ზემოქმედების და ამ ზემოქმედების თავიდან აცილების ქმედებების შესახებ, რომელთა დასაცავადც შეიქმნა მითითებული დამტკიცებული საიტი. ამასთან, პროექტის განმახორციელებელმა უნდა წარმოადგინოს კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით მომზადებული საკონსერვაციო გეგმა.

ვინაიდან, „მეტეხი ჰესის“ საპროექტო ტერიტორია მოიცავს ირიგაციული დანიშნულების სატუმბ „სასირეთი-ხანდაკის“ სადგურს, რომელიც მდებარეობს წყალსაცავის შეტბორვის ზონის ფარგლებში, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმდგენილ გზშ-ის ანგარიშს თან უნდა ერთვოდეს შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტი შესაბამის უფლებამოსილ ორგანოსთან.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ფაზისი ენერჯი და იენიგუნის“ მიერ წარმოდგენილ კასპის მუნიციპალიტეტში, მდ. მტკვარზე 35,64 მგვტ სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურის (მეტეხი ჰესი) მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.

